

Vychází nové číslo časopisu ERA21 - 5/2013

Author: SF/pb | Published: 04.11.2013

Hlavou se mi honí vzpomínky na prázdniny strávené u babičky v zapadlé víscce uprostřed malebné krajiny Českého středohoří. Dnes tam jezdí akorát „luftáci“, mění se typologie zástavby i způsob života, místní komunita už ani do hospody nechodí. Zdá se, že kostra venkova, ať už fyzická, nebo sociální, prochází radikálními změnami. Existuje venkov ještě? V teoretické části časopisu se pokusíme dostat na dřev této kostry, polemiky nám popíší jednotlivé kosti, projekty a realizace napoví něco o nově vznikajícím skeletu. Možná se nám odhalí, že venkovská kostra je stále součástí těla, které je živější, než se na první pohled zdá.

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, inspirativní čtení vám přeje FILIP LANDA, odpovědný redaktor

Neladovské představy o venkovu

Jan Trejbal

Drtivá většina malých sídel ve střední Evropě byla od časného 13. století vysazována na venkově tzv. lokátory na objednávku tehdejších velkomajitelů půdy. A to jako místa, odkud obyvatelé brzy ráno vyráželi převážně za zemědělskou prací do blízkého okolí - polí, lesů a luk - a kam se při západu slunce vraceli.

Celé toto lokační období s vrchnostenskopatronátním typem práva nelze brát jako plnohodnotně adaptovatelný model pro současný venkov. Nicméně se stále jedná o jediné období, které doposud zcela jasně definuje strukturu - kostru krajiny i osídlení, které nenazýváme městem. Notně zastaralý rurální model také představují systémová opatření politického a sociálního charakteru nazývaná souhrnně „kolektivizace majetku a půdy“ z let 1949-1953, byť jsme jejími dědici, nejen ve smyslu chátrajících areálů bývalých JZD.

Pokud máme najít hmotu pro současný venkov, musíme přestat uvažovat v našich dosavadních, spíše suburbánních poznacích. Jednoduše je třeba nalézt odvahu ke zcela novým představám.

Proto jsme pro podzimní číslo časopisu ERA21 záměrně vybrali formu strohou až literární, aby představy o prostředí, kde čerpáme klid, mohly ožít vašimi celistvými vizemi. Možná tyto vize nakonec překročí práh našeho pod kůží zarytého ladovského sentimentu.

Můžeme se o to alespoň pokusit. Jisté rezervy zde jsou, neboť jak vyprávěl farář Leopold Paseka z Nebužel: první, co udělaly silně znuděné děti na školním výletě do skanzenu venkova v Přerově nad Labem, bylo, že intuitivně obsadily hračky z věku našich prababiček z minulých století (dřevěné koníky, kolovrátek nebo káču) a začaly si s nimi soustředěně hrát. Možná nežijeme na venkově, ale máme ho přirozeně uvnitř sebe.

04.11.2013 12:32, SF/pb